
Nad slovami
sv. Ignáca Brjančaninova
Pole 1

Miron Kerul'-Kmec

Miron Keruľ-Kmec

**Nad slovami
sv. Ignáca Brjančaninova**

Pole 1

2020

© Miron Kerul'-Kmec

Nad slovami sv. Ignáca Brjančaninova, Pole 1

Cenzor:

ThDr. Miroslav DANCÁK, PhD.

Jazyková korektúra:

Mgr. Annamária Vlkovičová

Grafická úprava:

Štefan Kerul'-Kmec ml.

Ikona sv. Ignáca Brjančaninova:

Miron Kerul'-Kmec ml.

ISBN 978-80-570-2201-5

ÚVODNÍK

Dnes často stretávame ľudí, s ktorými si nemáme čo povedať, lebo z ich vnútra sa vytratili vážne témy. Mnohí to zvaľujú na internetovú komunikáciu, ktorej podľašlo veľa mladých ľudí, a tak pri vzájomnom stretnutí nevedia rozvinúť osobný rozhovor. Z toho vznikol nápad kurzov komunikácie, kde sa účastníci učia, čím sa má začať rozhovor, ako v ňom pokračovať a čo môže oživiť nastolenú komunikáciu. Možno ide o čosi praktické, lenže ja osobne by som nechcel komunikovať podľa akejsi šablóny, lebo sa mi to zdá príliš umelé a nie zo života. Preto mi do oka padla komunikácia s otcami cirkvi, ktorí vždy hovorili „k veci“, aj keď nepotrebovali nijakú zvláštnu príležitosť, ktorá by ich rozhovorom robila reklamu. Pretože najlepšou reklamou na vzbudenie záujmu je samotný život, ten musí človeka najviac zaujímať, ak mu chce dobre porozumieť.

Množstvo ľudských problémov či otáznikov a životných udalostí si vyžaduje komunikáciu nie na úrovni štylistickej, ale obsahovej so zachytením samotnej podstaty danej témy. V patológii sa to deje veľmi jednoduchým, ale zároveň hlbokým spôsobom, ktorému môže porozumieť každý, ak tam hľadá Božieho ducha, nie ducha výnimčnosti a jedinečnosti vlastnej tvorby.

Pokúša sa o to aj sv. Ignác Brjančaninov v publikácii, v ktorej chce s nami hľadať odpovede na samotné problémy života viery a našej cesty k večnému cieľu. Tieto odpovede v podstate nie sú zložité, ale sú v nás zastreté vplyvom sveta, ktorý nám priam vnútil zlé zásady. Preto nám autor odporúča „útek“ zo sveta a „pôst“ od médií, aby sme v sebe vytvorili dostačujúce ticho na načúvanie Bohu, ktorý sa k nám prihovára slovami Písma, ale aj náukou svätých otcov či udalosťami, ktoré vstupujú do nášho života. Treba len chcieť viesť dialóg, ktorý od nás vyžaduje istú dávku pokory, v ktorej ľahšie prijmeme slová od toho druhého.

A tak chcem už len popriať všetkým čitateľom, aby vstúpili do vnútorného dialógu s myšlienkami tejto knihy a nebáli sa uviesť ich do svojho života. Predkladateľovi tejto knihy ďakujem za snahu o zušľachtovanie našej komunikácie s Bohom, so sebou i s ľuďmi.

A všetkých tvorcov i čitateľov tohto diela vkladám v tomto jubilejnom roku ikony slziacej Bohorodičky v Klokočove do materských rúk našej nebeskej Matky.

+ Milan Chatur CSsR

košický eparchiálny biskup

Košice 13.X.2020

V deň 113. výročia zjavenia Bohorodičky vo Fatime

Umenie, ktorému sa učíme od veľkých majstrov

Reflexie zaznamenané v tejto knihe sú mojou prípravou na stretnutie pomerne veľkej skupinky veriacich z farnosti, v ktorej pôsobím. Schádzame sa každý týždeň pri štúdiu svätých otcov. Termín študovať nie je najšťastnejší, ale nedokázal som nájsť lepší. Zámerom nie je úsilie o intelektuálne obohatenie, skôr by sa hodil obraz učeníkov, ktorí sa zhromažďujú okolo svojho duchovného otca a počúvajú jeho poučenia. Toto stretávanie sa je tak trochu odpoveďou na otázku alebo skôr kritiku, ktorú často počúvam v mnohých obmenách. Podám ju slovami muža, ktorý ju sformuloval azda najlepšie. Povedal mi: „Čítam Božie slovo, počúvam ho v chráme, mnohokrát mi bolo vysvetlené, ale len zriedka aj povedané, ako ho mám žiť.“ Aj keď sa nám táto kritika zdá neprimeraná, je na nej veľa pravdy. Veľmi často nám z kazateľníc zaznie výzva na pestovanie pokory, ale len sotvakedy už počujeme, ako túto pokoru dosiahnuť. Náš intelekt je naplnený správnymi informáciami, ale často chýba praktický návod, ako ich využiť.

Duchovný život je skutočne veľkým umením a musí sa mu učiť od skutočných majstrov, ktorí strávili celý svoj život v asketickom zápase, aby zo svojho srdca vytrhali burinu vášni a dali vzrast čnostiam, ktoré ich pripodobnili Kristovi. Niektorí z nich odpovedali na naliehanie svojich učeníkov a svoju duchovnú skúsenosť s praktickými radami pre duchovný život dali na papier. Týchto svätých učiteľov duchovného života je mnoho. Pre mňa osobne je tým najlepším svätý Izák Sýrsky, po ňom nasleduje svätý Ján Klimak a celý rad ďalších. Väčšina z týchto majstrov duchovného života písala pre mníšsku komunitu, a tak nie je vždy ľahké pre človeka, ktorý žije vo svete, vylúpnuť z ich slov poučenie, ktoré by mohol použiť vo svojom živote. Preto sme si zvolili knihu svätého biskupa Ignáca Brjančaninova, ktorý približuje tajomstvá duchovného života spôsobom, ktorý je prístupný všetkým stavom a takmer všetkým vekovým kategóriám. Táto kniha má titul *Pole* a je jednou z piatich zväzkov jeho zbraného diela. Aj keď forma je prístupná pre všetkých, predsa nestráca nič na evanjeliovej

radikálnosti. Pri čítaní si uvedomujeme, že svätý Ignác Brjančaninov je sám žiakom mnohých svätých otcov, predovšetkým už spomínaného svätého Izáka Sýrskeho.

Ponúknuté zamyslenia sú pozvaním stať sa časťou našej študijnej skupinky, no musím vás upozorniť na jednu vec, ktorú často zdôrazňujem. Nespomínam si už, ktorý svätý to povedal, ale môžem potvrdiť, že má pravdu, keď hovorí, že kto začne s modlitbou študovať svätých otcov, či chce, alebo nie, môže vo svojom živote očakávať zmenu. Aj keď predkladaná forma nemôže sprostredkovať atmosféru a zdieľanie duchovnej skúsenosti spomínanej študijnej skupinky, predsa len môže pomôcť aspoň čiastočne nájsť odpoveď na otázku, ako prakticky žiť slovo evanjelia v osobnom živote.

Svätý Ignác Brjančaninov dal svojej knihe o duchovnom živote titul *Pole*. Stačí sa len krátko zamyslieť, aby sme pochopili, čo tým myslí. Pod slovom pole má na mysli dušu či srdce človeka. Je metaforou, ktorá pokrýva mnohé podoby duchovného života.

Srdce človeka je predovšetkým bojovým poľom, kde sa odohráva zápas o čistotu myšlienok a boj o odstránenie vášní.

Pole je však aj miesto, ktoré je určené na sejbu. Má byť pripravené na prijatie dobrého semena, ktoré má v ňom vyklíčiť a rásť.

Pole je tiež miestom, ktoré roľník starostlivo prezerá každý deň, aby ochránil užitočné plodiny pred škodcami a burinou. Stará sa o pole a zalieva ho v čase sucha.

Pole je zároveň nádejou pre žatvu. Bláznivo si počína ten, kto s námahou seje, stará sa a ošetruje, aby tak robil bez nádeje, že bude žať bohatú úrodu.

Pole je tak veľmi dobrým prirovnaním pre srdce človeka, ktorý sa púšťa do duchovného zápasu.

Azda preto si svätý Ignác Brjančaninov zvolil taký názov pre svoj manuál duchovného života, aby sme vždy mali na pamäti všetky spomínané skutočnosti, ktoré sa odohrávajú na poli, akým je naša duša.

NASLEDOVANIE JEŽIŠA KRISTA

„Ak mi niekto slúži, nech ma nasleduje!“

Svätý Ignác Brjančaninov začína svoje dielo o duchovnom živote kapitolou s titulom *Nasledovanie Ježiša Krista*. Tak ako všetci svätí učitelia duchovného života, aj on zdôrazňuje prvý a nutný predpoklad na začatie tohto snaženia – odpútať sa od sveta. Pod svetom sa myslí nielen všetko, čo prichádza do duše z vonkajšieho sveta, ale aj čo vychádza zo srdca, ktorému vládnu ešte neskrotené vášne. Táto podmienka sa nevzťahuje na tých, ktorí sa rozhodnú nejakým výnimočnejším spôsobom nasledovať Krista, ale na každého, kto je pokrstený. V prvom odseku hovorí:

„Ak mi niekto slúži, nech ma nasleduje!“ (Jn 12, 26) hovorí Pán. Každý kresťan skrze sľub daný pri svätom krste berie na seba zodpovednosť byť otrokom a sluhom Pána Ježiša Krista. Každý kresťan absolútne musí nasledovať Pána Ježiša Krista.

Svätý Ignác Brjančaninov si uvedomuje pokušenie priemernosti, do ktorého môže pokrstený upadnúť vlastnou vinou, ale i vinou kresťanského spoločenstva, v ktorom sa pohybuje. Preto hneď na začiatku rázne vytyčuje jasný program pre život veriaceho. Môže sa nám zdať príliš radikálny, ale ide iba o pripomenutie záväzku, ktorý sme na seba vzali pri krste.

Keď hovorí, že máme vziať na seba zodpovednosť byť otrokmi a sluhami Pána Ježiša Krista, nechce nás postaviť do nejakej nehodnej pozície. Práve naopak. Pretože človek nasiaknutý Svätým písmom používa tieto slová, aby poukázal na stav, ktorý máme dosiahnuť. Božie slovo označuje tých, ktorým vládne hriech, za otrokov. Svätý Pavol hovorí: *„Neviete, že komu sa dávate za otrokov a poslúchate ho, ste otrokmi toho, koho poslúchate: či hriechu na smrť, alebo poslušnosti pre spravodlivosť“* (Rim 6, 16). Pred nami teda stojí rozhodnutie, koho alebo čo budeme poslúchať. Podľa tohto rozhodnutia slúžime buď hriechu, alebo spravodlivosti.

Hlas Krista je jeho učenie

Po tom, čo sa nazval pastierom oviec, Pán povedal, že „ovce idú za ním, lebo poznajú jeho hlas“ (Jn 10, 4). Hlas Krista je jeho učenie; hlas Krista je evanjelium; nasledovanie Krista znamená kompletne nasledovanie jeho prikázaní.

Svätý Ignác Brjančaninov dáva odpoveď na otázku, ako nasledovať Ježiša Krista. Vyvracia rôzne romantické predstavy, ktoré neraz zaplavujú myseľ človeka pri uvažovaní nad týmto príkazom. Strohosť jeho poučenia je v protiklade s mentalitou prítomnou vo svete súčasného kresťanstva, keď sa pri ohlasovaní Krista používajú takmer reklamné triky na pritiahnutie ľudí. Život s Kristom je neraz vykresľovaný ako uchvacujúci, radosťou naplnený stav, plný zázrakov a požehnaní. Aj keď tí, ktorí po rokoch veľkej asketickej námahy boli obdarovaní milosťou začítiť akoby „predchuť“ neba, by na takéto vábenie povedali, že je len slabým odvarom toho, čo môžeme očakávať, rozhodne by súhlasili so strohosťou svätého Ignáca Brjančaninova. Nasledovanie príkazov Ježiša Krista je totiž namáhavou a viac-menej monotónnou každodennou prácou, počas ktorej sme konfrontovaní s našou slabosťou a neustálymi pádmami. Začiatok cesty duchovného života je vždy spojený so zápasom o očistenie srdca od všetkého hriešneho. Človek, ktorý očakáva náhlu a trvalú premenu svojho života a tým aj života ľudí okolo seba, bude veľmi rýchlo sklamaný.

Bežne možno stretnúť ľudí, ktorí sa po rokoch vrátia do Cirkvi, s nádejou, že tento návrat automaticky vyrieši problémy, do ktorých sa dostali. Mnohí sa vracajú, keď vidia, že ich deti a vnúčatá sa dávajú na zlú cestu, a dúfajú, že ich návrat spôsobí nápravu v živote ich potomstva. Zaiste je to veľmi dobrý krok, ale keď je spojený s touto ilúziou rýchlej zmeny, po čase stratia nádej a znovu Cirkev opustia.

Poučenie svätého Ignáca Brjančaninova nás vedie k prijatiu postoja služobníka, ktorý plní príkazy svojho Pána s láskou a oddanosťou. Kto sa vydáva na túto cestu s pokorou, bez nejakých zvláštnych očakávaní, ten bude pevný základ svojho duchovného života.

Poznaj jeho hlas...

Aby sme nasledovali Ježiša Krista, musíme poznať jeho hlas (porovnaj Jn 10, 4). Študuj evanjelium a budeš schopný nasledovať Krista celý život.

Aj v tomto poučení sa odráža učenie všetkých svätých učiteľov duchovného života. Svätý Ignác Brjančaninov zdôrazňuje nutnosť neustáleho štúdia evanjelia. Je známe, že mnohí svätci poznali evanjelium naspamäť, iní prečítali celý Nový zákon každý týždeň. Optinskí mnísi dodržiavajú pravidlo, že každý deň prečítajú tri kapitoly z Nového zákona: jednu z evanjelií a dve buď zo Skutkov apoštolov, alebo z ostatných kníh. Keď budeme čítať dielo svätého Ignáca Brjančaninova, prípadne diela iných svätcov, ktorí písali o umení duchovného života, ľahko zbadáme, že ich slová sú priam presiaknuté Božím slovom – alebo ho priamo citujú, alebo parafrázujú pri podávaní svojich poučení.

Ak nasledovať Krista znamená zachovávať jeho prikázania, musíme ich poznať. Tu by sme sa mali vyvarovať neuhu modernej doby, ktorá toto poznanie eliminuje iba na intelektuálnu aktivitu, uspokojujúcu sa s nadobudnutím vedomostí. Štúdium evanjelia svätý Ignác Brjančaninov chápe v oveľa hlbšom význame, a ten sa neuspokojuje s nadobudnutou vedomosťou. Ide o úsilie zjednotiť sa s Božím slovom natoľko, aby sa stalo akoby súčasťou našej duchovnej DNA. Výsledkom tohto snaženia je premenené srdce, ktoré túži po naplňaní Božích prikázaní, ako to vidíme v Žalme 119.

Svätý Izák Sýrsky hovorí o čítaní Božieho slova ako o veľmi dôležitej súčasťasketického života. Askéza nie je nič iné ako súbor rôznych duchovných aktivít, ktoré sú súčasťou nášho dňa na očisťovanie srdca a pre rast v čnostiach. O svätom Izákovi sa píše, že čítal Božie slovo pri svetle sviečky po mnohé roky tak vášnivo, že kvôli tomu pomaly prišiel o svoj zrak.

Osvojme si podobnú vášnivosť pre čítanie Božieho slova. Nevynechajme ani jeden deň, aby sme si nesadli k Pánovým nohám so snahou naučiť sa a pochopiť jeho prikázania.

Zápas o čistotu srdca

Každý, kto prijal obnovu vo svätom krste a uchoval si čistotu, ktorú dostal pri krste, s pomocou života podľa evanjelií bude spasený. Vstúpi do bohumilého pozemského života prostredníctvom duchovného znovuzrodenia a vyjde z tohto sveta skrze blaženú smrť, a vo večnosti nájde večnú, sladkú duchovnú pastvu.

Svätý Ignác Brjančaninov týmito slovami pripomína prisľúbenie dané Ježišom Kristom: „Ja som brána. Kto vojde cezo mňa, bude spasený; bude vchádzať i vychádzať a nájde pastvu“ (Jn 10, 9). Poukazuje tým na cieľ nášho duchovného snaženia, ktorým je udržanie si čistoty srdca, tá nám je daná skrze svätý krst. A to je povinnosťou všetkých kresťanov. Aj svätý Klement Alexandrijský vo svojom diele túto všeobecnú povinnosť pripomína veľmi často.

Duchovný život teda môžeme charakterizovať ako zápas o čistotu srdca, stav, ktorý nám bol darovaný skrze krst. Sviatosť pokánia sa nám dáva ako prostriedok návratu do tohto stavu po našich pádoch. Preto ju mnohí svätí otcovia nazývajú druhým krstom. Prijímanie tejto sviatosti však musí byť spojené s neprestajným a každodenným úsilím zachovať si čistotu srdca. Vyžaduje si to pozornosť a návyk vopred súdiť všetky svoje rozhodnutia, skutky, slová i myšlienky a zavrhnúť všetko, čo by nás o ňu mohlo pripraviť. Toto úsilie nás pomaly vedie vytvoriť si určitý životný štýl, eliminujúci mnohé podnety, ktoré vedú k strate tejto čistoty. Svätí otcovia spomínaný proces nazývajú oslobodením sa od sveta.

Aj keď ide predovšetkým o náš vnútorný zápas, musíme si uvedomiť určitú zodpovednosť aj za druhých. Rodičia majú dbať, aby ich výchova viedla deti k zachovávaniu tejto čistoty srdca. Rodinné prostredie, ktoré je ovplyvnené takýmto úsilím, nenápadne vstúpuje správne postoje deťom bez potreby dlhého poučovania.

Je dobré aj zvažovať, aký dopad na druhých majú moje slová, skutky, dokonca i spôsob obliekania. Na pohľad nevinný dvojzmyselný vtip alebo trochu odvážnejšie oblečenie sa môže stať zdrojom

rozpútania vášne v druhých. Láska k druhým sa prejavuje aj tým, že sa chránime voči vydávaniu podnetov, ktoré by ich mohli viesť k strate čistoty srdca.

Čo je nebo?

Svätý Ignác Brjančaninov charakterizuje duchovný život ako úsilie o uchovanie čistoty svojho srdca. Čo je ale cieľom tohto celoživotného snaženia? Celkom prirodzene nám napadá odpoveď, že je to nebo, večný život. A je to správna odpoveď. Svätý Ignác Brjančaninov však ide hlbšie. Ponúka slová z Prvého Jánovho listu: »Kto vyzná: „Ježiš je Boží Syn,“ ostáva v ňom Boh a on v Bohu« (1 Jn 4, 15). Cituje tiež zo Zjavenia apoštola Jána: „Toho, kto zvíťazí, posadím vedľa seba na mojom tróne, ako som aj ja zvíťazil a zasadol som s mojím Otcom na jeho tróne“ (Zjv 3, 21). Týmito citátmi načrtáva koncept, ktorý spiritualita kresťanského Východu nazýva *theosis*.

Svätý Atanáz vysvetľuje pojem *theosis* jednoduchou definíciou: „Boh sa stal človekom, aby sa človek mohol stať bohom.“ Toto na prvý pohľad odvážne tvrdenie vychádza zo Svätého písma. Veď si pripomeňme slová apoštola Petra: „Jeho božská moc nám darovala všetko, čo treba pre život, a nábožnosť poznaním toho, ktorý nás povolal vlastnou slávou a mocou. Tým nám daroval vzácne a veľmi veľké prisľúbenia, aby ste sa skrze ne stali účastnými na božskej prirodzenosti“ (2 Pt 1, 3 – 4). Človek nemôže byť Bohom, ale Boh mu dal prisľúbenie mať účasť na svojej prirodzenosti. Boh nás volá k zbožšteniu, pretože je to jediná cesta k hlbokkej jednote s ním. Toto zbožštenie, teda získanie podobnosti s Bohom, je ovocím vtelenia Ježiša Krista. Zjednotil našu ľudskú prirodzenosť s božskou prirodzenosťou a pre každého človeka sa tým otvorila cesta k zbožšteniu.

Náš intelekt nie je schopný zmocniť sa tohto tajomstva. Pristupujeme k nemu s vierou, že Boh pre nás pripravil niečo skutočne veľké, čo ľudské slová a myšlienky nemôžu obsiahnuť. Kto sa však z celej sily usiluje o čistotu srdca, postupne sa mu dostáva poznania, ktoré prichádza zhora a dáva mu zakúsiť akúsi príchuť budúcich vecí.

Zrieknuť sa sveta

Zrieknutiu sa sveta musí predchádzať nasledovanie Krista. To druhé nemá miesto v duši, dokiaľ nie je uskutočnené prvé. Pán povedal: „Kto chce ísť za mnou, nech zaprie sám seba, vezme svoj kríž a nasleduje ma. Lebo kto by si chcel život zachrániť, stratí ho, ale kto stratí svoj život pre mňa a pre evanjelium, zachráni si ho“ (Mk 8, 34 – 35). „Ak niekto prichádza ku mne a nemá v nenávisti svojho otca, matku, ženu, deti, bratov, sestry, ba aj svoj život, nemôže byť mojím učeníkom. A kto ide za mnou a nenesie svoj kríž, nemôže byť mojím učeníkom“ (Lk 14, 26 – 27).

Svätý Ignác Brjančaninov nám pripomína radikálnosť, ktorú v sebe obsahujú uvedené Ježišove slová. Je to nutné napriek tomu, že len ťažko možno spočítať, koľkokrát sme tie slová počuli alebo čítali. Nie je tajomstvom, že sa väčšinou stretávame s priemernosťou, ba až podpriemernosťou úsilia o duchovný život, čo vytvára prostredie, ktoré obrusuje ostrie Božieho slova tým, že ho vníma ako priam nedosiahnuteľný ideál, o ktorý sa usilujú azda len kňazi a rehoľníci. A ak budeme k sebe úprimní, mnohokrát aj v príklade ich života neraz badať mnohé kompromisy so svetom. Tieto slová sú však určené pre všetkých a každý sám pre seba musí urobiť rozhodnutie, či prijme tieto Ježišove slová a rozhodne sa ich nasledovať radikálnym spôsobom, alebo nie.

Keď svätý Ignác Brjančaninov hovorí, že nasledovanie Krista nie je možné bez zrieknutia sa sveta, nedáva priestor žiadnej inej strednej ceste. Keď sa však pozrieme na svoj život, na rôzne zviazanosti a návyky, môže sa nám zdať priam nemožné vykonať takú radikálnu zmenu. Keď však svätí otcovia hovoria o tomto revolučnom kroku, majú tým vždy na mysli celý proces – od okamihu rozhodnutia až po jeho uskutočnenie. Aj keď sú známe mnohé príklady svätcov, ktorí sa na začiatku svojho duchovného života rázne zriekli sveta, vo väčšine prípadov ide o dlhšie a bolestivé úsilie. To je cesta pre väčšinu z nás: rozhodnúť sa nasledovať Krista a deň čo deň sa usilovať dosiahnuť tento cieľ zriekáním sa toho, čo nás k nemu neprivádza.

Skutočne nasledujeme Krista?

Mnohí prichádzajú k Pánovi, ale iba málo sa rozhodne nasledovať ho. Mnohí čítajú evanjeliá, nachádzajú v nich útechu, sú inšpirovaní ich vznešeným a svätým učením, ale málo sa rozhodne formovať svoje skutky podľa evanjeliových prikázaní. Pán hovorí všetkým, ktorí k nemu prichádzajú a túžia byť s ním: „Ak niekto prichádza ku mne,“ a nezriekne sa sveta a seba samého, „nemôže byť mojim učeníkom“ (Lk 14, 26 – 27).

Na prvý pohľad sa môže zdať, že svätý Ignác Brjančaninov iba inými slovami opakuje to, čo už povedal v predchádzajúcich odsekoch. Opak je však pravdou. Pomaly nás vtáhuje do stále hlbšieho chápania toho, čo znamená nasledovať Krista. Bez okolkov nám hovorí, že aj keď radi načúvame Kristovým slovám alebo máme zážitok z peknej liturgie, alebo sme dojatí pri čítaní nejakej duchovnej knihy, alebo sa snažíme o konanie dobra, to ešte neznamená, že nasledujeme Krista. Často za tým všetkým stojí dobre zamaskovaná sebaláska, ktorá využíva niektoré príležitosti na vlastné uspokojenie. Skúškou rýdzosti našich pocitov je podmienka zrieknuť sa sveta a seba samých. Čo to však znamená? Jeden kňaz to priblížil nasledovným príkladom, keď sa manželom narodí bábätko. Ak dáme nabok radosť a šťastie z nového života, táto udalosť je niečím, čo úplne mení život celej rodiny. Bábätko tu nie je na nejaké chvíľkové potešenie – ostáva natrvalo a úplne mení predchádzajúci rytmus života rodiny. Všetko sa prispôsobuje novému prírastku. Rodičia sa celkom prirodzene zriekajú rôznych vecí, ktoré boli predtým súčasťou ich života, a bábätko so všetkými jeho potrebami sa neodmysliteľne berie do úvahy pri plánovaní budúcich vecí.

Aj keď každý príklad trochu pokrivkáva, predsa spomenutý toho dosť vystihuje. Nasledovať Ježiša Krista skutočne vyžaduje zrieknuť sa všetkého, aby sme mali slobodu ísť smerom, ktorý nám ukazuje. Preto svätý Ignác Brjančaninov hovorí, že je len málo tých, ktorí ho nasledujú. Možno sa aj my ľakáme tejto radikálnosti a myslíme si, že ide o niečo, čo prevyšuje naše sily. Majme však trpezlivosť, pretože hoci

svätý Ignác Brjančaninov vytyčuje na začiatku priam nedosiahnuteľný cieľ, jeho úmyslom je sprevádzať nás a posilňovať nás na tejto ceste zdieľaním vlastnej skúsenosti a skúseností svätých.

Božie slovo je život

„Tvrdá je to reč!“ povedali dokonca ľudia, ktorí sa zdali byť jeho nasledovateľmi a považovali sa za jeho učeníkov: „Kto to môže počúvať?!“ (Jn 6, 60). Takto je Božie slovo súdené múdrymi tohto sveta v úbohosti ich rozlišovania. Božie slovo je život, večný život, skutočný život. Týmto slovom je zničené telesné zmýšľanie (porovnaj Rim 8, 6), pretože je zrodené zo smrti a vedie ľudí k večnej smrti. Božie slovo je pre tých, ktorí umierajú kvôli telesnému zmýšľaniu, bláznovstvo, „ale pre tých, čo sú na ceste spásy, teda pre nás, je Božou mocou.“

Ak nás ľaká náročnosť nasledovania Krista, ba ak sa nám dokonca zdá, že ide akoby proti zdravému rozumu, svätý Ignác Brjančaninov nám pripomína, že v tom nie sme osamotení. Pripomína nám tých, ktorí nejaký čas nasledovali Ježiša Krista počas jeho pozemského putovania. Opustili ho, pretože sa im jeho slová v určitom momente zdali neuskutočiteľným bláznovstvom. Svätý Ignác Brjančaninov vysvetľuje, že je za tým „telesné zmýšľanie zrodené zo smrti“. Myslí na účinky pádu našich prarodičov Adama a Evy. Poznanie Boha sa zatemnilo a zmýšľanie podľa tela ovládlo ľudskú prirodzenosť. Zmýšľanie podľa tela je otroctvo a nasledovanie vášní, ktoré sa po páde objavili v srdci človeka. Objektom túžby prestal byť Boh a jeho miesto nahradilo ľudské ego, snažiace sa zaštepenu túžbu po Bohu uspokojiť pôžitkami, ku ktorým ho vedie telesné zmýšľanie. Svätý Ignác Brjančaninov hovorí, že toto vedie k večnej smrti.

Tí, ktorí uverili, vnímajú Božie slovo ako záchranné lano, ktoré ich môže vytiahnuť z pasce nastavenej telesným zmýšľaním. Vo viere prijímajú „bláznovstvo“ Božieho slova. Vo viere sa pokúšajú vykročiť proti prúdu, ktorý sa hrdí svojou múdrosťou. Boh ich však nenecháva bez pomoci. Udeľuje im múdrosť zhora, ona im pomáha pomaly vni-